

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאיר לארץ | שנה שמינית - ה'תשפ"ו | גליון 416

חוה"מ ושמח"ת | שמחת תורה - התחלה וסדר חדש בחיים, יוקר וניצול הזמן

מסירות אל הנפש

שביבי אור בפנימיות, חסידות וקבלה
מתורת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

עפ"י שיעורי בנו וממשיך דרכו הגה"צ
מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

לע"נ רחל מרים בת בתיה.
ולהבדיל הצלחת מורנו ורבנו הרב ישראל אברג'ל שליט"א,
ולהצלחת משפחת עמנואל הי"ו

מסילות אל הנפש

שמחת תורה - התחלה וסדר חדש בחיים, יוקר וניצול הזמן

- 1 מעלת שמחת תורה .....
- 3 צריך לשמוח בשמחת תורה .....
- 7 שירים ריקודים ומחזאות כף .....
- 8 אסון ושמו חטא העגל .....
- 10 צחוקו של הזמן הרשע .....
- 12 חייבים יהודי חי! .....
- 14 אל תסתר פניך ממני .....
- 15 כחה של גאווה .....
- 17 המתקת הדינים מכח הריקודין .....
- 20 על ידי לימוד התורה ממתקים את הדינים ...
- 21 מעלת לימוד התורה הקדושה .....
- 24 הכן עצמך לחורף .....
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאיר לארץ

הדפסת והפצת ספרי מורינו ורבנו הרב יוסף מנחם אברהם זצ"ל

8771301 הקציר 666 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

054-26-380-26 08-649-9859 08-930-1335

לקבלת 'רגע של אור'

קו 'המאיר לארץ'

בית ההוראה - עהרת הבית

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת וזאת הברכה

מעלת שמחת תורה

כשבא לביתו אמר לאשתו: 'הלא אמרתי לך שבני העיר יצערו אותי, והיום התחילו לצער אותי והוצרכתי לומר תהלים', ואשתו פייסה אותו בדברים שלא יהיה לו עגמת נפש מזה.

כבוא השבוע קודם ראש השנה, כעלות השחר בא השמש ודפק על פתחו שישכים לומר סליחות, ועמד משנתו ואמר לאשתו עוד כדברים האלה, והיא פייסה אותו בדברים.

בערב ראש השנה בא השמש לדפוק על הפתח בשעה שלש לפנות בוקר, הכפרי בקושי הצליח לפתוח את העינים ושאל: מה קרה?

קום! קום מהר! צריך לקום לזכור ברית.

ביום ראש השנה קרא לו השמש לבית המדרש... ועמד שם עד השעה שתים אחרי הצהרים ותקעו והריעו, ותיכף אחרי הסעודה קרא לו השמש שיבוא לבית המדרש לקרוא את כל ספר התהלים.

גם למחרת הוא עבר מסלול זהה.

שבת חול המועד סוכות. רב בית הכנסת עלה לבימה, ודרש:

מעשה בכפרי אחד שכל ימיו התגורר בכפר קטן, ומעולם לא יצא ממנו.

ומכיון שכן לא ידע הכפרי הזה מאומה.

ויהי היום ואשתו החלה להפציר בו לעבור ולגור בעיר הגדולה, אך הוא סירב! 'אני פוחד' - אמר - 'שבני העיר יצערו אותי!'

האשה לא התייאשה, והפצירה, וחזרה והפצירה. עד שהוא נכנע, ובאמצע חודש אב, הם הגיעו לעיר הגדולה והתיישבו בה.

הכפרי ניגש לשמש בית הכנסת ואמר לו: תראה אני לא כל כך מתמצא

במה שהולך כאן, לכן אני רוצה לעשות איתך עסק: אני אתן לך שכר חודשי, ואתה תגיד לי מה צריך לעשות בכל יום.

כעבור שבוע הגיע ראש חודש אלול, לאחר התפילה רצה הכפרי

ללכת לביתו, אך השמש עיכב אותו ואמר לו: צריך לקרוא יום אחד בתהלים.

למחרת, השמש לא הופיע, והכפרי נשם לרווחה... 'יופי הם ירדו ממני'!...

בקושי שלשה ימים עברו, והשמש הופיע, בוא לבית הכנסת.

מה קרה?

היום יום ראשון של סוכות!

הכפרי פנה לאשתו ואמר: זהו! אני חוזר לכפר! אם את רוצה תבואי ואם לא תשארי כאן!

ואשתו, שניחונה כנראה בעצבי ברזל, פייסה אותה.

כאשר הגיע לבית המדרש נתנו לו עץ עם לימון (לולב ואתרוג) וציוו לנענע בהם, והתפלל כמה שעות, והיה בכעס מאוד.

בערב של הושענא רבה קרא לו השמש לבית המדרש והורה לו לומר תיקון ותהלים כל הלילה...

כעסו של הכפרי התחזק, 'כמה הם מצערים אותי'!

ויהי כבוא יום שמחת תורה, התפללו במהירות, ולאחר מכן הזמינו אותו חתן תורה וחתן בראשית לקידוש, **ואכל ושתה, ואכל ושתה**... ואחר כך בא לביתו ואמר לאשתו, הנה עתה מתחילים לנו ימים טובים ונעשה לנו יום שמחה...

ולמחרת אמר לו שלא יאכל כלום, כי היום צום גדליה וצריכין להתענות. וכן בכל יום מעשרת ימי תשובה דפק על החלון בעלות השחר שישכים לומר סליחות.

בערב יום כיפור בא השמש ואמר לו שיתכונן כי עוד מעט יבוא השוחט... והכפרי התיירא מאוד ואמר לאשתו: אמרתי לך שלא כדאי לעבור לעיר הגדולה, הנה עכשיו בא השוחט לשחוט אותנו...

ואשתו פייסה אותו: 'אל תפחד הם אנשים טובים'...

השוחט הגיע ואמר, באתי לשחוט את הכפרות, יש לכם תרנגול או שאמכור לכם... **לעת** המנחה בא השמש ואמר לו: מתפללים עכשיו מנחה. לאחר התפילה אמר לו השמש, הרם את החולצה ושכב על הארץ...

והשמש הלכה אותו 39 מלקויות...

הכפרי חזר לביתו וסיפר לאשתו שהכו אותו. הכפרי עוד באמצע הסיפור והשמש הגיע: נו, מאוחר, 'כל נדרי' תיכף מתחיל... ותיזהר מאוד לא לאכול ולא לשתות מעתה ועד צאת הכוכבים למחרת.

למחרת, ביום הכיפורים, היה הכפרי כל היום בבית הכנסת, מעלות השחר ועד צאת הכוכבים.

וגם בחגים מדרבנן יש מצוה: בחנוכה - הדלקת חנוכיה, בפורים - קריאת מגילה וכו'.

ורק בשמחת תורה אין לנו שום מצוה מיוחדת. זהו החג היחיד ללא שום מצוה מיוחדת!

והטעם לכך נובע דוקא מגדולתו של היום הזה:² בשמחת תורה נעשה יחוד אמיתי פנימי ושלם בין ישראל לאביהם שבשמים, ומכיון שכך, החג הזה, לא זקוק לשום סיוע חיצוני!

ההארה העליונה משתלשלת ויורדת משמי מרומים על כל יהודי ויהודי, ומכיון שכך, עם ישראל לא צריכים שום מצוה מיוחדת שתרומם אותם!...

המשיך הרב ואמר: כך חש אדם חסר מושגים, אך מי שלא חשכו לו הוראות בארובות, חייב לדעת שיום שמחת תורה הוא היום הכי גבוה, ואסור לבזבז אותו על: אכל ושתה, ואכל ושתה...
וכך אמר הגה"ק רבי משה סופר זיע"א:¹

יש לנו כמה חגים ומועדים בשנה, וכדי שנצליח לקבל את הארת החג, נתן לנו הקב"ה מצוה מיוחדת שתעזור לנו לקבל את ההארה.

בפסח - יש לנו מצות אכילת מצה, בשבועות - הקרבת שתי לחם, בראש השנה - תקיעת שופר, ביום הכיפורים - תענית, בסוכות - ארבעת המינים ושיביה בסוכה.

צריך לשמוח בשמחת תורה

"וביום השמיני עצרת (תהיה לכם, והקרבתם) פר אחד איל אחד" (במדבר כט, לה-לו) - הרי פרשוהו בעלי המשנה, למלך שזימן אורחים, לאחר ששלח אותם, אמר לאלו בני ביתו: אני ואתם נעשה סעודה קטנה.

כאמור בשמחת תורה אין מצוה מיוחדת, אך כל זה במימד המעשה. כי במימד הרגש בודאי שישנה מצוה מיוחדת, והיא: רגש השמחה!
וזה לשון ספר הזהור הקדוש (רעיא מהימנא - פינחס דף רנו ע"ב, בתרגום ללשון הקודש):

מעין החכמה

מרבה להזכיר את דברי הרמ"ע מפאנו בספרו עשרה מאמרות (מאמר חיקור דין, חלק ב - פרק כז) **שהוא היום הקדוש ביותר בשנה ואף יותר מיום הכיפורים...** (הליכות והנהגות אמרי סופר, חלק ב - עמוד שמה).

1. חתם סופר (מועד ג, סוכה מח. - ד"ה 'והיית אך שמח').
2. ביום שמיני עצרת (שמחת תורה בארץ ישראל) היה החתם סופר בדביקות נפלאה ושמחה עצומה, והיה

משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו: 'עשו לי סעודה גדולה'. ליום אחרון אמר לאוהביו: 'עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך!'

והיינו הגם שבשבעת ימי חג סוכות אנו מקריבים שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם, ואף להם יש חלק בחג זה, בשמיני עצרת אנו מקריבים פר אחד בלבד כנגד אומה יחידה - עם ישראל הקדושים, ושמחת חג זה מיוחדת לנו בלבד ואין לזרים שום חלק בה.

ביום שמיני עצרת הקב"ה חפץ להתייחד עמו באהבה וחיבה וליהנות מאתנו, ומכיון שכך הדבר, ממילא זו הזדמנות פז בעבורנו להידבק בו בכל הכח. ומדביקותו של האדם בבורא ביום שמיני עצרת הוא מושך דביקות לכל השנה כולה. לכן מנהג ישראל הקדושים להעלות ביום זה לתורה את כל הקהל הקדוש ללא יוצא דופן כדי לשלל אחד תהיה ההזדמנות להידבק על ידי התורה בנותן התורה... (עכ"ל אבא).

ומצאנו לגאון רבי שמעון הירשור שהקשה כך:³

וצריך להבין, איזו תועלת יוצא למלך בכך שהוא מעכב את בני ביתו

ומהי עצרת? כמו שנאמר: "זֶה יַעֲצֹר בְּעַמִּי" (שמואל-א ט, יז) ואין עצר אלא מלכות... ונוהגין לעשות ישראל עמה שמחה, ונקראת שמחת תורה. ומעטרים לספר תורה בכתר שלו... (עכ"ד הוזהר).

מבואר בדברי הוזהר שבשמחת תורה הקב"ה חוגג רק עם עם ישראל, וזה הסיבה לאור האלקי המתגלה ביום הזה. וברשותכם נרחיב:

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א אמר (אמרי נועם - מועדים, שמיני עצרת מאמר א), וז"ל:

בזמן שבית המקדש היה קיים, היו עם ישראל מקריבים בחג הסוכות שבעים פרים, כאשר כל פר היה מכון כנגד אומה אחת, והוא היה משפיע עליה את השפע הצריך לכל ימות השנה.

ובשמיני עצרת (שמחת תורה) עם ישראל היו מקריבים עוד פר. והפר הזה היה כנגד עם ישראל.

וכמו שאומרת הגמרא (סוכה נה:), וז"ל:

'הני שבעים פרים כנגד מי? כנגד שבעים אומות.

פר יחידי למה? כנגד אומה יחידה.

מעין החכמה

3. בספרו שה לבית - גשמי ברכה (עמוד קמה).

קשה עליו פרידתנו, כי אף שאנו עוזבים את בית המקדש וירושלים, אולם אנו נשארים חבוקים עם התורה ועם הקב"ה בכל מקום שהם נמצאים.

וכדי לזכות לדביקות הזאת צריכים לשמוח,⁴ וכמו שהובא בזוהר

(שהבאנו לעיל): **ונוהגין לעשות ישראל**

עמה שמחה, ונקראת שמחת תורה...

בשמחת תורה ישנה מצוה מיוחדת בחלק הרגש - והיא השמחה!

ונרחיב עוד...

עוד יום, הלא כשיעבור היום ההוא, שוב יעמוד בפני פרידה קשה?

אלא שאין מדובר בעיכוב סתם, כי בזה באמת אין שום טעם. אלא היום הזה

נועד להידבק ולהתאחד עם האבא, באופן כזה שהפרידה והמרחק לא יורגשו עוד.

וזה מעלת יום שמחת תורה, שביום זה מתאחדים ישראל עם קודשא בריך

הוא ועם התורה הקדושה, ומכח הדביקות שהשגנו ביום הזה אנו נשארים

חבוקים ודבוקים בה' יתברך, וכבר לא

מעין החכמה

שמעת מה אירע לטוחן ולבני משפחתו? - קרא היהודי.

מה אירע? - נבהל רבי שמואל.

דבר נורא ואיום - סיפר היהודי - זה עתה עברתי ליד בית הפריץ, ונודע לי מפי המשרתים כי משפחת הטוחן הושלכה לבור, מכיוון שלא שילמה את חובה לפריץ. נורא ואיום, זוג הורים וכמה ילדים רכים נמקים בבור כבר שבוע תמים, וסכנה נשקפת לחייהם!

משפחה בבור? שבוע תמים? נחרד ר' שמואל, ומיהר אל בית הפריץ.

כל תחנוניו נפלו על אזנים ערלות, הפריץ דרש את מלוא הסכום. רבי שמואל ידע כי כל רגע גורלי. תנאי המאסר קשים במיוחד, הילדים רכים...

והוא החל בסיבובו על כל פתחי העיירה, לא חס על זמנו ועל כבודו, ברם, הצליח לאסוף רק חלק מן הסכום. היו חסרים לו

4. ויש עוד דרך לזכות לדביקות הזו, והיא על ידי עשיית טובה ליהודי במסירות נפש. וכמו שכתב בעל התניא (אגרת הקדוש - פרק ה, וז"ל:

אך העצה לזה (לזכות לדביקות אמת) היא מדת הצדקה, שהיא מדת הרחמים על מאן דלית ליה מגרמיה להחיות רוח שפלים כו', ובאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, ה' מעורר ישנים ומקיץ נרדמים, הם בחינת רחמים רבים וחסדים עליונים הנעלמים לצאת מההעלם אל הגילוי והארה רבה לאור באור החיים אמת ה' לעולם...

ובעניין זה נספר:

בערב יום כיפור ישב רבי שמואל בבית הכנסת וערך חשבון נפש נוקב, כהכנה ליום הקדוש והנורא - יום כיפור.

לפתע טלטל מישהו את כתיפו. הוא הרים את עיניו, וראה לפניו יהודי נסער:

מעין החכמה

מאה רובל לכוס - קבעו משחקי הקלפים, ומילאו את הגביע שוב.

הכמות הגדולה של היין הקשתה עליו מאוד, אך רבי שמואל לא נסוג מהחלטתו. רגליו היו כבדות. תחושת קבס טיפסה אל גרונו.

מבעד לחלון ראה את החמה גולשת אל ראשי האילנות. עוד שעה קלה יחל היום הקדוש ביותר בשנה, והוא אינו יודע אם יצליח לשרך רגליו אל בית הכנסת.

הצעירים הריעו בהתלהבות, ועוד מאה רובלים החליפו בעלות. נמוזה כוס שלישית. רבי שמואל לא ידע אם יעמדו לו כחותיו לצאת מבית המרוז בשלום, אך שתה, הכל.

הוא התנדנד. בראשו הלמו אלפי פטישים. רגליו היו כבדות כעופרת, אך הוא נאבק עם עצמו שלא לשכוח את המטרה. בשארית כחותיו גרר עצמו אל בית הפריץ, לפדות את השבויים.

משם השתרך בכבידות אל בית הכנסת, והתמוטט על ספסל צדדי, מתבוסס בקיאו...

מכל עבר נהרו יהודים עטופי לבן לבית הכנסת. הצבע הלבן שלט בכל. קיטלים, טליתות, פרוכת ארון הקודש - הכל סביב היה צחור כשלג. קולו המתחנן של החזן התמזג עם אנחות עמוקות ועם בכי חרישי. לפתע התרומם איש לבוש בגדי חולין מגואלים בקיא מן הספסל שבפינת בית הכנסת, וצעד אל הבימה.

שלש מאות רובל, סכום גדול. מבט אל האופק גילה כי הזמן אוזל. השמש נוטה מערבה, ובעוד שעות מעטות יפרוש יום כיפור כנפיו על היקום. כאשר חלף ליד בית המרוז המקומי, עלה בראשו רעיון. כיצד לא חשב על כך קודם?

ריח חריף של יין שרף, צחוק פראי, נקישת כוסות וצלצול מטבעות קידמו את פניו. חבורת צעירים פורקי עול ישבה סביב שולחן ושיחקה קלפים. סכומי כסף גדולים עברו מיד ליד.

התואילו נא לתרום למצות פדיון שבויים? - ביקש רבי שמואל וסיפר על המשפחה המתייסרת בשבי. הצעירים פרצו בצחוק רועם. טעית בכתובת - רצו לומר לו, ולשלחו בבוז, כשלפתע החליט אחד מהם להשתעשע מעט.

אתן לך מאה רובל, אם רק תואיל ללגום אתנו כוסית של יין ישן, אבל את כל הכוסית, עד תומה.

רבי שמואל הסכים ללא היסוס. הצעירים הפוחזים הביאו יין ישן וחזק, לא בכוסית כי אם בגביע גדול, מלא עד גדותיו. הם הביטו משועשעים ביהודי העבדקן, המוריק אל קירבו את היין.

הצעירים מחאו כפים, ומסרו את הכסף המובטח.

ראשו של רבי שמואל היה סחרחר עליו, אך מחשבתו עדיין נותרה צלולה. משפחה שלמה ממתנה בבור, וחסרים עוד מאתים רובלים.

שירים ריקודים ומחזאות כף

לגילוי רגש שמחה גדול כל כך, עד
שמרוב שמחה ישיר, ירקוד וימחא כף,
בלי הפסק כלל!⁵

שמחה הגדרתה היא רגש המתגלה בלב,
ומשם צולה ומתפשטת בכל
אברי הגוף. ובשמחת תורה צריך לזכות

מעין החכמה

לבעש"ט מרתף מיוחד שהחזיק בו יין
לקידוש ולהבדלה לכל השנה.

וכשראתה אשתו של הבעש"ט שלוקחים
כל כך הרבה יין פחדה שלא
ישאר יין לקידוש ולהבדלה, ולכן הלכה אל
בעלה ואמרה לו שיגיד לתלמידים שיפסיקו
לשתות, כי לא ישאר יין במרתף...

אמר לה בעלה: טוב דיברת! לך ותגיד
להם שיפסיקו לשתות...

הלכה ופתחה את הדלת של בית המדרש,
וראתה שהם מרקדים בעיגול, ואש
מלהטת סביבותיהם וחופה עליהם כמו חופה.

מיד לקחה את הקנקנים והלכה בעצמה
למרתף, והביאה להם יין...

לשנה אחרת, שוב היו מרקדים החבראי
קדישא של הבעש"ט, בשמחה גדולה
והיתה השכינה מלהטת סביבם. באמצע
הריקוד נקרעה הנעל של אחד מן החבראי,
ומפני כך לא יכל לרקוד ולשמוח בשמחה של
מצוה, ונצטער מאוד.

אדל, בתו של הבעש"ט, עמדה בצד והביטה
בשמחתם ובקדושת התלהבותם.

כשראתה את צערו של אותו צדיק, ניגשה
אליו ואמרה: אם תבטיח לי בן
צדיק אתן לך נעלים טובות.

והבטיח לה, שבשנה זו תלד בן צדיק!

המתפללים הביטו בתדהמה כיצד חובט
האיש על השולחן ומכריז
בעליצות את פסוקי ההקפות של שמחת
תורה: 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא
האלקים'... הקפות בליל יום כיפור...

זה היה רגע מביך. מראהו של האיש
והנהגתו היו ניגוד משווע לאוירת
הרצינות השוררת בבית הכנסת. המבוכה
היתה גדולה במיוחד, מכיון שהאיש בבגדי
החולין המלוכלכים לא נחשב מעולם לשוטה,
זה היה חסיד מוכר, מהאריות שבחבורה.

מה אירע לו? האם נשתבשה דעתו חלילה?
מספר מתפללים ניגשו אליו, ונחרדו
מריח האלכוהול הנודף מפיחו. שיכור!...
לקחווהו ורצו להוציאו...

באותה בית הכנסת היה יהודי תלמיד חכם
וצדיק שאמר: הניחוהו, עזבוהו
לנפשו, דעו לכם שכל מה שאנחנו משיגים
על ידי עבודתנו את בוראנו במשך חמישים
ושנים יום - מראש השנה עד שמחת תורה.
השיג הוא היום ברגע אחד! ובמדרגתו
הרוחנית נמצא הוא כבר בשמחת תורה!

5. פעם רקדו תלמידי הבעל שם טוב
הקדוש, בבית מדרשו בשמחת
תורה בשמחה עצומה, והיות שהיו צמאים -
הלך אחד מהתלמידים בכל פעם להביא יין
מן המרתף של הבעש"ט, כדי שישתו
התלמידים, וירבו בשמחת התורה, כי היה

ושהיו מתאחרין שם, והיו עושין ההקפות עם הספרים כנ"ל, גם כן מורי ז"ל [האריז"ל] היה מסבב עמהן, ומרקד ומרנן בשמחה גדולה, וכן אם נתאחרו בבית הכנסת אחרת, היה עושה גם כן... (עכ"ל).

ומכיון שכך - סיים רב בית הכנסת את שיחתו - אסור לנו להיות כאותו כפרי, שחשב ששמחת תורה זה חג של אוכל, אלא עלינו לזרום עם השמחה האמיתית המתגלית ביום שמחת תורה... וכדי לבאר את דברינו, נקדים...

אסון ושמו חטא העגל...

ביום הארבעים למנין עם ישראל, בא השטן וערבב את העולם. אמר להם לישראל: משה רבכם היכן הוא? אמרו לו: עלה למרום. אמר להם: משה אמר לכם שהוא עולה ל-40 יום, ולידיעתכם הרבה - הם כבר הסתיימו! ובכל זאת הוא לא חזר. לא מעניין אתכם מדוע?

והם השיבו לו: מספיק עם הקושיות.

השטן העמיד פני נפגע: אני מקשה קושיות? חס ושלום, אסור לחשוך בכשרים! בסך הכל רציתי להודיע לכם שמשה נפטר, וחיפשתי דרך איך להודיע

ושמחה כזאת התגלתה אצל רבינו האריז"ל זיע"א, וכמו שכתב בספר פרי עץ חיים (שער הלולב - פרק ח): **מנהג** ישראל, שביום שמיני עצרת עושין שמחה גדולה לפני הספרים, ומקיפין ז' הקפות עם הספרים, וקורין אותו שמחת תורה... ואני ראיתי למורי ז"ל [האריז"ל], שהיה הולך לפני הספרים, והיה מרקד ומרנן ושמח בכל יכולתו בכל הז' הקפות בלילה, וביום לא ראיתיו. אחר כך כשהיה הולך לבית הכנסת אחרת,

בז' בסיון שנת 2448 לבריאת העולם, בשעה 12 בצהרים עלה משה רבינו למרום להוריד את התורה.

ולפני שעלה למרום פנה לעם ישראל ואמר: אני עכשיו עולה למרום להביא את התורה, ואחזור אליכם עוד ארבעים יום בשעה 12 בצהרים.

משה רבינו התכוין שיתחילו לספור מיום המחרת, ועם ישראל הבינו שצריך לספור מרגע עלייתו. וכך נוצר הפרש של יממה בין שני הזמנים.

מעין החכמה

חסידים - מועדים עמוד 200, לגאון רבי שלמה יוסף זווין זיע"א.

וכך היה, באותה שנה ילדה את בנה, הגה"ק רבי ברוך ממזיבוז'... (סיפורי

באותה עת שלח הבורא יתברך חמשה מלאכים להשחית את ישראל, ואלו הן: קצף, אף, חימה, משחית וחרון.

שמע משה ויצא לקראת אברהם יצחק ויעקב אל מערת המכפלה, ואמר להם: 'אם אתם מבני העולם הבא עמדו לפני בשעה הזאת, שהרי בניכם נתנו כצאן לטבחא! ועמדו שם לפניו שלשת האבות.

אמר משה לפניו: 'רבון כל העולמים! לא כך נשבעת לאלו להרבות את זרעם ככוכבי השמים, שנאמר: "זֶכֶר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ" (שמות לב, יג).

ובזכות שלשת האבות נעצרו שלשה מלאכים מישראל: קצף, אף וחימה, ונשתיירו שנים: חרון ומשחית.

אמר לפניו: רבונו של עולם! למען השבועה שנשבעת להם עצור משחית מישראל, שנאמר: "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ" (שם) ונעצר המשחית, שנאמר: "וְהוּא רָחוּם וְכַפָּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית" (תהלים עח, לח).

ועוד אמר משה לפניו, למען השבועה שנשבעת לי עצור חרון מישראל, שנאמר: "שׁוּב מִחֲרוֹן אַפֶּךָ" (שמות לב, יב).

לכם בלי שתבהלו. אבל אני רואה שאתם לא מבינים כלום, אז אני מודיע לכם בצער רב שמשה נפטר, וכדאי שתחפשו מחליף...
נו, נודניק, לך מפה...

השטן רץ במהירות לאולפן הפקות, נכנס מתנשף וביקש: אני צריך דחוף לביים את הלווייתו של משה.

הרקיע התכסה בעננים כהים, קולות בכי נשמעו, והמוני מלאכים לובשי לבן נראו צועדים בשמים נושאים את מטתו של משה בדרך לקבורה...

ועם ישראל חטאו בחטא העגל...

באותה שעה התקיים הפסוק הנורא: **"הַשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל"** (איכה ב, א) - והשכינה הקדושה הסתלקה מעם ישראל...⁶

כל המציאות כולה התעטפה באימה, ומעיני המלאכים זלגו דמעות חרדה... הקב"ה פנה למשה רבינו ואמר לו: מבחינתי נגמר הסיפור! אני אשמיד אותם, את כולם, ואעשה אותך לגוי גדול...

וכך הובא במדרש (פרקי דרבי אליעזר - פרק מה):

מעין החכמה

מדבש' להגאון המקובל רבי דניאל פריש זיע"א.

6. ראה בספר הזוהר הקדוש (בראשית דף נג ע"א), ובפירוש 'מתוק

מה עשה משה?

של משה כנגדו, הוא מתפחד וחוזר לאחוריו, שנאמר: "ויקבר אתו בגי בארץ מואב מול בית פֶּעֹזר" (דברים לד, ו) ... (עכ"ל המדרש).

וכתב המגלה עמוקות (פרשת ואתחנן - אופן קלז), וז"ל:

חרון אף קבור כנגד קברו של משה, פוער פיו לבלע את ישראל, ולא ידע איש רע בליעל את קבורתו שמשה קבור כנגדו, וכשרואה קברו חוזר לאחוריו, והטעם כי **חרון אף** בגימטריא **משה** ... (עכ"ל).

ולפני שנמשיך נדלג לשושי עיר הבירה של המלך אחשורוש...

חפר בארץ כבית דירה גדולה, בנחלת בני גד, וטמן חרון אף בארץ כאדם שהוא חבוש בבית האסורים. ובכל זמן שהיו ישראל חוטאין, הוא עולה ופוער את פיו לנשוך ברוחו ולהשחית את ישראל, לפיכך נקרא שמו פֶּעֹזר.

והיה משה מזכיר עליו את השם ומורידו למטה לארץ.

וכשמת משה, מה עשה הקדוש ברוך הוא, נתן את קברו כנגדו, וכל זמן שישאל חטאין⁷ והוא פוער את פיו לנשוך ברוחו ולהשמיד את ישראל, הוא רואה קברו

צחוקו של המן הרשע

עשה עצמו עבודה זרה, לכן הצליח להתאחד עם קליפת חרון אף!⁸

ואחרי שנתאחד עמה, החליט שהגיע הזמן. והוא החל להסתובב בחוסר מנוחה, 'איך?!' ... איך אפשר להפטר מהם (מישראל)?! הם כבר יצאו לי מהאף...

בכל מדינות העולם העתיק עברה השמועה, כאש בקוצים: יש מלך חדש, קוראים לו אחשורוש... נדלג על שנות מלכותו הראשונות, ונתרכז במאורע שקרה בחודש ניסן בשנה הי"ב למלכותו...

באותה תקופה היה המן הרשע משנה למלך אחשורוש, ומכיון שהוא

מעין החכמה

שקעו בקרקע עד חוטמו וכל שעה שעולה חוזר ונשקע למקום ששקעו משה רבינו.

8. וזה לשון הספרי (פרשת ראה פסקא צו): **"למען** לשוב ה' מחרון אפיו" (דברים יג, יח) - כל זמן שעבודה זרה בעולם חרון אף בעולם, נסתלקה עבודה זרה נסתלק החרון.

7. והוסיפו בתוספות (סוטה יד. ד"ה מפני מה), שלא רק בשעה שחוטאים אלא בכל שנה ושנה באותו תאריך שבו חטאו ישראל בבנות מואב, באותו זמן בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עוון, וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע, שמשה רבינו

חשון - ולא עלה בידו, מפני שבו ירד המבול וניצלו נח ובניו. העביר את חודש כסליו - ולא עלה בידו, שבו הונחו יסודות בית המקדש.

העביר את חודש טבת - ולא עלה בידו, כי אירעה בו כבר פורענות קשה, שצר נבוכדנצר על ירושלים. העביר את חודש שבט - ולא עלה בידו, שבו ראש השנה לאילנות, שמהם מביאים ישראל ביכורים.

גופו של המן נתכסה בזיעה, ונשמתו כבדה, 'מה יהיה?! כל כך הרבה חגים יש להם, כל כך הרבה אירועים עברו עליהם!'

ובלב חרד, הטיל את הקוביות בפעם האחרונה... ולפתע, קריאות שמחה פרצו מפיו: יש, הצלחתי! הגורל עלה בחודש אדר, והרי בחודש אדר נפטר משה רבם, ואם כן בטוח שאצליח במזימתי!...

וצחוק שטני נתגלגל בחלל החדר, 'הפעם אף אחד לא יעצור את החרון אף'...

וצחוקו של המן מעורר השתאות, הרי התבאר בדברי המדרש שהבאנו למעלה, שכאשר החרון אף רואה את קברו של משה כנגדו, הוא מתפחד וחוזר לאחוריו...

ואם כן מדוע היה המן בטוח בעצמו?...

ולפתע הוא נזכר, ורץ כאחוז שגעון למשחק השש-בש, בדרכו הספיק לחבוט את ראשו - ראש הקלבסה - בכמה משקופים...

בידים רועדות משנאה הוציא את קוביות המשחק מהקופסא, והתכוון להטיל גורלות... כשמטרתו אחת, לברר מתי הוא הזמן המתאים ביותר לבצע את מזימתו...

ובכן, התחיל המן להעביר בגורל את חדשי השנה בזה אחר זה, כדי לדעת מהו המזל המתאים שבו יסייעו לו הכוכבים מן השמים:

העביר בגורל את חודש ניסן, ולא עלה בידו. הבין המן שזכות חג הפסח שחוגגים עם ישראל בחודש זה עומדת להם ולא יוכל להפילם. העביר בגורל את חודש אייר - ואף הוא לא עלה בידו, משום זכות פסח שני. העביר את חודש סיון - ולא עלה בידו, משום זכות קבלת התורה.

העביר את החדשים תמוז ואב - ולא עלה בידו, מפני שבחדשים אלו אירעו פורענויות קשות לעם ישראל, ו'לא תקום פעמיים צרה'. העביר בגורל את חודש אלול - ולא עלה בידו, כי זהו חודש של תשובה וכפרה לעם ישראל.

העביר את תשרי - ולא עלה בידו, מפני זכויות החגים. העביר את חודש

חייבים יהודי חי!

וזו היתה טעותו של המן שלא ידע את מעלתם של מרדכי ואסתר - טעות שעלתה להמן בחייו!

ונסכם: למרות שמשה רבינו נקבר מול בית פעור כדי להכניע את החרון אף, הוא לא יכול לבד והוא חייב את העזרה של בני האדם התחתונים.

ואם זה כך כל השנה, ישנם שני תאריכים בשנה בהם כחו של משה רבינו עולה ומתעלה יותר מכל הימים, והם: ז' אדר שזה יום ההילולא שלו, וביום שמחת תורה. **והטעם** שביום שמחת תורה מתעלה כחו, כי ביום זה קוראים בציבור את פרשת וזאת הברכה שבה ניתן לו הכח להכניע את החרון אף! וכמו שנאמר: "ומת

המן היה חכם גדול מאוד, והוא ידע את אחד מכללי היסוד בהנהגה העליונה: **'התנהלות כל המציאות תלויה בידי צדיק שחי בעולם הזה'**⁹ - ומכיון שהוא חשב שבדור שהוא נמצא אין מי שראוי לבטל את החרון אף, ממילא משה לבדו לא יצליח לעצור אותו!¹⁰

משה רבינו שרצה לצאת למלחמה, שאל את אליהו הנביא: האם יש אדם כשר בדור, שאיתו ביחד נוכל לעצור את החרון אף? (שהרי מכיון שאני כבר לא חי בעולם הזה אני זקוק לסיוע מן התחתונים¹¹).

ואליהו השיב: כן, יש יהודי חי ושמו, מרדכי היהודי!

מעין החכמה

וכל זה נעשה על ידי תפילות ומצוות התחתונים בעולם הזה, וזהו בכח סיוע העליונים כנ"ל...

10. וזה לשון הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן - קמא, תורה י אות ח):

'ועל כן הפיל פור בירח שמת בו משה, כי חשב כי כבר מת משה המבטל כח העבודת אלילים, ואין עוד מי שיוכל לבטל כח העבודת אלילים'.

11. וזה לשון המדרש (אסתר רבה, פרשה ז - אות יד):

9. וזה לשון רבינו האריז"ל (פרי עץ חיים, שער התפילה - פרק ז):

והנה אי אפשר שיתבררו הניצוצין מאליהן, אם לא על ידי מי שיבררו אותם, והוא, כי על ידי התפילה והמצוות כולם, של בני אדם התחתונים, נעשה הברור הזה, ועל ידי סיוע ה' ספירות עליונות דאצילות.

כי הנה התחתונים צריכין לסיוע עליון, להספיק דברים אלו שיעשו על ידם. וגם העליונים צריכין למעשה התחתונים, וכמו שכתוב: "תנו עוז לאלהים" (תהלים סח, לה)...

ומכיון שביום שמחת תורה יש הזדמנות מיוחדת להמתקת הדינים, מוטל עלינו לדעת כיצד אפשר לתת סיוע מן התחתונים למשה רבינו...
ודבר ראשון צריך להבין מה גורם לכך...

בְּהָרָא אֲשֶׁר אֵתָּה עֲלֶיהָ שְׁמָה" (דברים לב, ג) - כדי להכניע את החרון אף (אור החיים - שם).

וכחה של קריאת הפרשה בציבור כל כך גדולה, שעל ידי הקריאה מעוררים את כל העניינים הכתובים בה!¹²

מעין החכמה

12. וזה לשון ה'חמדת ימים' (חלק ב' השובבי"ם, פרק א' - אותיות לא-לד):

דע אהובי כי כך היא המדה העליונה מדת החסד והרחמים, שבכל מועד ממועדי ה' ואפילו מימים טובים דרבנן, אשר בהם הושפע שפע ממרומים להיעשות בהם נסים ונפלאות, הוקבע כח ועוז באותם הזמנים להיותם מזומנים בהכנה דרבה היא, ומדי הגיעם כפעם בפעם חוזר וניאוו"ר אותו האור ומבריק ומזהיר בכל העולמות.

וזה סוד "והימים האלה נזכרים ונעשים" (אסתר ט, כח) - שבהיזכר זכרם למטה נעשים בפועל למעלה, וזה בכל דור ודור, כי כן קיימו למעלה מה שקיבלו למטה, וכל שכן חגי התורה שהוקבע חוקם במקורם העליון להוריד שפעם בבוא עתם.

ולא עוד, אלא קריאת פרשיות התורה במועדן ובשבטן מייחדת יחודים למעלה וממשיך שפע בעולמות לשמשי ענין אותה הפרשה שעליה נמנו מחנות מלאכים ומרכבות עליונות, וכמו שאמרו בזוהר פרשת ויקהל (דף רי ע"ב) ע"ש, ומשם תלמד ותבין שלכל שבוע ושבוע יש שפע מיוחד ומיוחד לאותם הכחות שמהם נשתלשלו אותם העניינים או המצוות הכתובות באותה

באותה שעה (שבו גזרו אחשוורוש והמן את הגזירה) רץ אליהו זכור לטוב בבהלה אצל אבות העולם ואצל משה בן עמרם ואמר להם: 'עד מתי אבות העולם רדומים בשינה ואי אתם משגיחים על הצרה שבניכם שרויין בה?!'...

אמרו לו מפני מה? אמר להם מפני שנהנו ישראל מסעודתו של אחשוורוש ובעבור זאת נגזרה עליהם גזירה לכלותם מן העולם ולאבד את זכרם.

אמרו לו אברהם יצחק ויעקב, אם הם עברו על דת הקב"ה ונחתמה גזירתם, מה אנו יכולים לעשות?

חזר אליהו ואמר לו למשה: אי רועה נאמן כמה פעמים עמדת על הפרץ לישראל ובטלת גזירתם לבלתי השחית שנאמר: "לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית" (תהלים קו, כג), מה תענה על הצרה הזאת "כי באו בנים עד משבר" (מלכים ב' יט, ג)...

אמר לו משה: כלום יש אדם כשר באותו הדור? אמר לו: יש ושמו מרדכי. אמר לו: לך והודיעו כדי שיעמוד הוא משם בתפילה ואני מכאן ונבקש רחמים עליהם לפני הקב"ה...

אל תסתיר פניך ממני

וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מִמֶּהם וְהָיָה לְאָכָל - ואמרו בווהר,¹⁴ מכאן שאין הקב"ה עושה רעה לשום אדם, אלא כשאנו משגיח בו הוא כלה מאליו, דכתיב: "תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְיָהֲלֹן" (תהלים קד, כט).

כלומר: האדם מצד עצמו נתון וחשוף לכל מיני פגעים וגזקים שונים ומשונים, ורק השגחתו של הבורא והסתכלותו עליו הן המגינות עליו מכל אלו. וברגע שהקב"ה מסתיר פניו ומעלים עיניו מהאדם, ממילא אדם זה נתון בסכנה וחשוף לכל רע גם מבלי שיעשה לו הקב"ה מאומה.¹⁵

והנה הדבר הגורם לחרון אף, הוא הסתרת פני ה' מהאדם. וברשותכם נביא את דבריו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א (אמרי נועם, וילך - מאמר א), וז"ל:

ביומו האחרון של משה רבינו בעולם (ז' אדר), לימד משה את ישראל ארבע פרשיות, והם: נצבים,¹³ וילך, האזינו וזאת הברכה.

ובפרשת וילך נאמר כך: "וַיַּחְרֶה אִפִּי בֹ בְיֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מִמֶּהם וְהָיָה לְאָכָל וּמִצָּאָהוּ רְעוֹת רְבוֹת וְצָרוֹת" (דברים לא, ז).

מעין החכמה

הוא מיהר להתקרב למקום, ואט אט הבין שהוא נקלע ל'מלחמת עולם' בין שני בני זוג... הוא נקש על דלת הבית. בתחילה איש לא שמע אותו, אך הוא לא התייאש, ולבסוף שמע את שקשוק המפתחות, והדלת נפתחה לפניו.

הבעל עמד שם, פניו כשל חית טרף. בדיוק באמצע המריבה... מה אתה רוצה? שאל בקוצר רוח.

אני מבין שאתה ואשתך לא כל כך מסתדרים, אמר הרב, חשבתי להציע לכם הצעה כלשהי. ישנם צמחים רבים בעולם, ויש כאלו שבקיאם בענייני שלום בית. שמעתי על חברה שמייצרת עציצים כאלו... אתם שותלים את העציץ באדמה, אם הוא צומח, סימן שיש

הפרשה, וכל אחד ואחד שולטת בשבוע שלה, ושלכן אסור להסיג גבול המלאכים והמדות או לערב זו בזו כנזכר שם בווהר באורך...

13. וזה לשון רש"י (דברים כט, ט): 'אתם נצבים' - מלמד שכניסם משה לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בברית.

14. הזהר הקדוש (מדרש הנעלם, פרשת וירא דף קטו ע"א).

15. והעלמת עין היא גם הסיבה לבעיות בשלום בית. ובענין זה נספר:

רבי חנוך טלר בספרו ועמד כולם, מספר, אודות רב בית כנסת שבאחד הימים, במהלך טיולו היומי, שמע לפתע זעקות בוקעות מאחד הבתים.

והתשובה לכך כתובה בפסוק הבא:
 "וְאֵנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי
 בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים" (דברים
 לא, יח) -

כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים - זה עוון
 עבודה זרה!

ונעבור לימינו...

וזהו שאומרת התורה בפרשתנו: 'והסתרת
 פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות
 רבות וצרות', דהיינו שתיכף שיסתיר
 הבורא את פניו ויסיר את השגחתו מהם,
 ממילא ימצאו אותם רעות רבות וצרות
 מבלי שיעשה להם הבורא מאומה.

ובטח אתם שואלים, מה גורם לכך
 שהקב"ה מסתיר פניו מהאדם?

כחה של גאווה

עבודה זרה. אך ברוך ה', בתחילת ימי
 בית המקדש השני נפטרנו ממנו!

בראשית ימי עולם היתה קיימת מציאות
 של רוע נורא - יצר הרע של

מעין החכמה

שבוע נוסף חלף, הרבי שוב מגיע לביקור.
 הפעם - שקט ושלום בבית. הוא נקט
 על הדלת. מה קרה? ביקש מהם לשתף אותו.
פתחה האשה וסיפרה: לילה אחד ישבתי
 וחשבתי, מה עלינו לעשות באמת?
 אולי כדאי להתגרש? החלטתי לקום ולראות
 מה שלום העציץ, רציתי להשקות אותו,
 שלא יבול, שעדיין ישאר לנו סיכוי כלשהו.
 גיששתי בבית וחילפתי את המזלף, אבל לא
 מצאתי אותו... מה קרה לו? - לא הצלחתי
 להבין - מי לקח אותו ממקומו הקבוע?

ואז ראיתי אותו, מונח ליד העציץ, ואדמת
 העציץ רטובה... או אז הבנתי, עוד
 מישהו דואג להשקות אותו אצלנו בבית...
 לעוד מישהו יש כאן עניין לא להתגרש...
 מאותו רגע הבנו, ששנינו רוצים שלום בית,
 ואם כן נעשה ככל שנוכל כדי להגיע למצב
 המבורך הזה!... (ומתוך האור - דברים חלק ב
 עמוד תעז, להגאון רבי שלמה לונגשטיין שליט"א).

עתיד לשלום הבית שלכם, ואם הוא נובל - אין
 ברירה, צריכים להתגרש...

הבעל כמעט טרק את הדלת על פניו. אלו
 שטויות, צעק בזעם, אבל דוקא
 האשה שכנעה אותו להסכים. מה איכפת לך
 לנסות? שאלה את בעלה. והרב הלך וחזר
 כשעציץ בידו.

כשבוע לאחר מכן עבר הרב שוב ליד הבית,
 הוא הבחין בעציץ, עומד נבול
 ומיובש... מה עושים כעת? מיהר לחנות
 הפרחים הסמוכה ורכש עציץ נוסף.

שוב נקט בדלת ביתם, ושוב פתח לו הבעל,
 עצבני וקצר רוח. מה עכשיו, רבי?
 הצביע בידו לעבר העציץ הנבול.

קיבלתי מכתב מאותה חברה, הסביר הרב,
 הם כתבו שפס היצור הקודם לא
 היה טוב... כעת שלחו עציץ יותר טוב.

השנים הודו לו ולקחו את העציץ החדש.

וזה לשון הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק זיע"א (שפת הנחל, חלק א - עמוד רצה):

כתב רבי נחמן מברסלב: **'כשיש חס ושלוש דינים על ישראל'** - דע כי כל ענין הדינים הוא הסתר פנים, כביכול, חס ושלוש כשנסתר אלקותו יתברך מהעולם, אזי שורה מרירות ועצבון גדול, וזהו עיקר הדינים, כי הוא יתברך נסתר, ואין יודעים ומרגישים אותו כלל, וכל מה שהוא יותר מוסתר ונעלם, יותר נקרא דין קשה, רחמנא ליצלן, כמבוא בזהר הקדוש (פרשת נח דף סח ע"ב - בתרגום לעברית): **'וכאשר מסתלקת השכינה (שהיא האמונה, גילוי אלקותו יתברך) מהעולם, אין מי שישגיח בעולם והדינים שולטים, עיין שם... (עכ"ל שפת הנחל).**¹⁶

ומכיון שהחרון אף נובע בעצם מגילוי עבודה זרה בחלק הרגש, אם כן, עלינו ללמוד כיצד יש בכחנו לסייע לעליונים להכניע את החרון אף...

יצר הרע של העבודה זרה הוצא (בעל כורחו) לפנסיה מוקדמת.

אך למרות זאת, למרות שכבר לכאורה אין את הסיבה של: **"כי פנה אל אלהים אחרים"** (דברים לא, יח), עדיין נשאר העונש של: **"ואנכי הסתר אסתיר פני" (שם), וצריך להבין מדוע?**

והתשובה פשוטה:

האדם מורכב מחמשה ממדים, והם: שכל, רגש, מחשבה דיבור ומעשה.

וחכמינו הקדושים שביטלו את היצר הרע של העבודה זרה ביטלו אותו רק בחלק המעשה, והיינו שלא תהיה תאוה לכך במעשה.

אך בחלק הרגש הוא עדיין קיים, וכשהרוע הזה מתגלה ברגש, אזי מציאותו יתברך נעלמת מהאדם לגמרי, והוא נופל לכפירות, עצבות, כעס וגאווה. וזה עצמו מעורר חרון אף!

מעין החכמה

שאמונתם בהקב"ה חזקה כסלע ויודעים שרק הוא עושה ופועל מחיה ומקיים, אז בהרגשתם הטהורה הזאת עושים לו יתברך דירה בתחתונים ואם כן בזכותם נראה הארץ.

ואבא מארי עט"ר היה רגיל להביא את השאלה ששאלו את האדמו"ר מקוצק: איפה נמצא הקב"ה? והשיב האדמו"ר: איפה שנותנים לו להיכנס!

16. אבא מארי עט"ר היה רגיל להסביר את הביטוי 'עם הארץ' דהיינו עם שבגללו ברא הקב"ה את כל הארץ. כי בטבע העולם, אדם שהוא למדן גדול או דין מפורסם נכנסת בלבו גאווה והרגשה של 'אני ואפסי עוד' וממילא בהרגשתם זאת מגרשים את הקב"ה מהעולם. וכמאמר חז"ל 'אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת', אבל האנשים הפשוטים

המתקת הדינים מכח הריקודין

ומבואר שעל ידי ריקודין ומחיתא כף ממתיקים את כל הדינים,¹⁷ ומכיון שאנו רוצים לסייע לעליונים בהמתקת הדינים, לכן תיקנו חכמינו הקדושים לרקוד ולמחוא כף בשמחת תורה!

כך גילה הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן - קמא, תורה י אות א):
'כשיש, חס ושלום, דינים על ישראל על ידי ריקודים והמחאת כף אל כף נעשה המתקת הדינים'.
והמשיך וביאר באריכות רבה מדוע.

מעין החכמה

ידי זה ימתיקו הדינים. כי כל דברי התורה לא בשמים הוא לאמור, שאין מי שיכול לזכות לזה להמתיק הדינים על ידי המחאת כף וריקודין כי אם גדולים בני עליה. **רק כל אחד מישראל יש לו כח הזה כשיקויים הדברים כפשוטן באמת ובתמימות...**

ובקובץ מבועי הנחל (קובץ 55 - עמוד מט) נכתב כך:

רבות גילה רבי נחמן מברסלב, על כחם של ריקודים ומחיתא כפים שכמוהם כהמתקת דינים, כלומר, על ידם נקרעות גזירות רעות הצפויות לישראל רחמנא ליצל. וכאן המקום לספר על הריקודים הרבים מאוד שרקד רבינו בשנת תקס"ג (1802 למניינם) כשאיימה גזירת גיוס על צעירי ישראל הנתונים תחת שלטון הצאר ברוסיה. לא לעתים תכופות ראו את רבינו מרקד, אך באותה שנה היה הדבר לחזיון תכוף.

עוד שנים רבות לפני שנת תקס"ג, כשממשלת פולין היתה שולטת על מרחבי אוקראינה, נפוצו שמועות בדבר גיוס קרוב של יהודים לצבא המלוכה, בשנות התק"ס בערך השתלט קיסר רוסיה על אוקראינה והוציא בכח רב את צבאות פולין מאדמתה,

17. כתב תלמידו הגה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א (שיחות הר"ן - אות קלא), וז"ל:

כשכתבתי את המילים: 'כשיש דינים חס ושלום על ישראל, על ידי ריקודין והמחאת כף נעשה המתקת הדינים וכו'. אמר לי: כך אמרתי, שעכשיו נשמע גזירות חס ושלום על ישראל, והנה הולכים וממשמשים לבוא ימי הפורים האלה (כי הוא אמר את דבריו בסמוך לפורים) ויהיו ישראל מרקדים וימחאו כף ועל ידי זה ימתיקו הדינים. וחזר וכפל דבריו ואמר בפה מלא: כך אמרתי!

וכוונתו היתה להעיר לבבנו שנדע ונבין שכל דברי תורתו הקדושה אף על פי שיש בה עמקות גדול ונורא מאוד מאוד רוזין עילאין וסודי סודות עמוקים ורחבים מני ים בכל דיבור ודיבור, אף על פי כן עיקר כוונתו שנשמע ונקבל דבריו הקדושים בפשיטות לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו בפשיטות ובתמימות. כמו למשל הדיבור הזה, שעל ידי המחאת כף וריקודין נמתקין הדינים, היתה כוונתו כפשוטו, שיחזקו עצמן לשמח בימי שמחה, כגון פורים וחנוכה וימים טובים או חתונה וכיוצא בזה כל מיני שמחה של מצוות שיחזקו עצמן בשמחה גדולה עד שיזכו להתעורר לריקודין והמחאת כף, ועל

מעין החכמה

הרבה עם שנים מנבחר תלמידיו מענייני ריקודים, הוא גילה להם דברים טמירים בסוד ריקודי חתונה וכו' (כמובא בשיחות הר"ן - אות פו). אך סיים את דבריו, נכנס ההמון השמח בשמחת היום בשירה וזמרה כנהוג, עד מהרה פרצה שמחה עצומה בבית 'בקול רעש גדול של שיר ושמחה', אז נכנס רבינו בריקוד נלהב מאוד ורקד הרבה הרבה. השמש באה, רבינו ממשיך בריקודו, נכנס לילו של שמחת תורה, ריקודיו הקדושים אך גוברים והולכים ויכבר ידוע גודל נפלאות ערבות נעימות קדושת הריקוד שלו, כי מי שלא ראה זאת לא ראה טוב מימיו מעיר על כך מוהרנ"ת.

לא יצאו מספר חדשים, בשבת חנוכה (אחת משבתות השנה בהן נאספים אליו מקורביו לשמוע לקח מפיו הקדוש) בעת הסעודה השלישית השמיע תורה עמוקה על הפסוק 'ראיתי מנורת זהב וגולה על ראשה'. הסביר ביסודיות מרובה מושג של 'רוח חיים' המחיה כל נברא ומשלים כל חסרון. כיון שסיים את דבריו הקדושים, שוב יצא בריקוד נפלא שלא היה רגיל בכמותו.

קרבו ימי הפורים ורבינו מגלה השגות נוראות ונפלאות בענין 'ריקודים והמחאת כף אל כף' ר' נתן, כדרכו, רשם את דבריו. כשהראה את רישומי לרבינו ענה רבינו ואמר לו: אכן, כך אמרתי, כי עכשיו נשמעות גזירות ח"ו על ישראל והנה הולכים וממשמשים לבוא ימי הפורים האלה והיו ישראל מרקדים וימחאו כף ועל ידי זה ימתיקו הדינים. אמנם כשהגיעו ימי הפורים, רקד רבינו בכל עוז לפני ה' ופעל רבות להמתקת הדינים השוררים על ישראל.

בתחילה סברו התושבים היהודים כי ירווח להם מהגזירה המרה שהיתה צפויה להם, אך עד מהרה נתאכזבו, גם הקיסר במושב מיוחד עם יועציו לענייני יהודים, החליט על נקודות מספר של שינויים ביחס ליהודים, לנקודות אלה קראו היהודים 'פונקטף' כינוי שהטיל אימה בזכירתו בלבד. בין השאר כללו הפונקטן נקודה עקרונית, להכין גיוס המוני של צעירי ישראל לצבא, למשך עשרות שנים.

בשלהי שנת תקס"ב גברו השמועות בדבר ביצוע גזירת הגיוס, חרדה רבה אחזה בכל חלקי העם, אך היו רבים שהביעו תקווה כי כזאת לא יעשה ה' לישראל, לנתק בנים מאבותם ואבות מפעוטותיהם, ולשלוח יהודים כה רבים מסיבתם היהודית אל מקומות שאין בהם זכר של תורה ומצוות, רק נבילות וטריפות ונסיונות לרוב. אך רבינו קרא תגר על תקות שוא. אלה, הוא רמז כי גזר הדין כבר נחתם למעלה להוציא את הגזירות לפועל.

בראש השנה שנת תקס"ג גילה על כך תורה שלימה, הוא פתח בדברים 'כי צריך כל אדם לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי. נמצא, כשהעולם נברא בשבילי, צריך אני לראות ולעיין בכל עת בתיקון העולם ולמלאות חסרון העולם ולהתפלל בעבורם'. בהמשך דבריו הקדושים דיבר על ענייני גזר דין והמתקת גזר הדין והרב מטשעהרין - בשם אביו ר' הירש לייב מרואי פני רבינו - מוסר, שבדבריו רמז רבינו שכבר הוא לאחר גזר דין.

אף כי כבר היה לאחר גזר הדין, קיוה רבינו בכל מאודו כי יוכל לקרוע את רוע הגזירה, הוא לא חדל מלעשות להמתקת הדינים מעל ישראל עם קדוש, ביום שמיני עצרת דיבר

שואמרים קילוסים דתורה משום כבוד התורה כיון דלית בזה אלא משום שבות'.
אך כמובן אסור לשכוח שבשמחת תורה מתחילים את התורה מחדש...

ומכיון שזה כל כך חשוב, התירו חכמים איסור שבות! וכמו שכתב המשנה ברורה (סימן שלט - ס"ק ח), וז"ל:
'וביום שמחת תורה מותר לרקד בשעה

מעין החכמה

מעין כל חי, לדחות את הגזירות ליותר משתי עשרות שנים, זקנים שזכרו סיפרו ששמעוהו אומר: דחיתי זאת לעשרים וכמה שנים. אמנם רק לאחר זמן רב, כעבור שש עשרה שנה מאז נסתלק רבינו, בשנת תקפ"ז יצאה הגזירה מלפני המלך, הלא היא 'גזירת הקנטניסטים' שנרשמה בדם ובדמעה על לבות אלפי רבבות בני ישראל עד היום הזה.

עוד מצאנו את רבינו מרקד, היה זה בשנת תקס"ה, בעיר וולטשיסק נערכה נישואי בתו החשובה מרת מרים עם בנו החשוב של 'הרב הגאון הצדיק וכו' הרב לייבוש מוואלטשיסק זכר צדיק לברכה'. מנהג ישראל בימים ההם, שבשבת שלפני החתונה עורכים קבלת פנים לחתן שקורין 'פארשפיל', היה זה בשבת פרשת נח, ראש חודש חשוון, החל רבינו מרקד ומרקד הרבה מאוד בהתלהבות מרובה ביותר 'וריקודין' כאלו - מעיד מוהרנ"ת לא נראה ממנו בשום פעם כמותם, כי אז היה מרקד כמעט כל היום... וגודל השמחה שהיה אז אי אפשר לספר, אשרי מי שראה זאת! באותה שבת אף שתה רבינו ז"ל מעט יין לכבוד הנשואין ולשמחתו לא היה קץ, ניגש לתלמידו החשוב הצדיק רבי יוד'ל ולקול זמר ניגון הדביקות - המושר עוד כיום בברכת החודש אצל חסידי ברסלב - ורקד עמו בהתעוררות נשגבה ונוראה...

תיכף לאחר פורים החלו ההכנות לקראת נישואי בתו הצדקנית שרה. העיירה מדוודובקה לבשה חג, המחותן רבי לייב מדוברובנה נותן את בנו החשוב ר' יצחק אייזיק לבת רבינו, ביום החמישי לשבוע, ראש חודש סיון, כאשר פנה היום ולילו של יום ששי הגיע, הועמדה החופה לבת רבינו מרת שרה'קה.

כמנהג הימים ההם נמשכה שמחת החתונה לכל השבת כולה, רבינו אמר תורה, בה מבוארים בין השאר ענייני חתונה וריקודים. לכשגמר, יצא בריקוד שלא מעלמא הדין, עם בתו הכלה, הריקוד נמשך זמן רב והסובבים חשו התעלות נפלאה 'ומי שלא ראה ריקודין שלו - כותב עד ראה מוהרנ"ת לא ראה טוב מימיו, כי אף על פי שברוך השם זכינו לראות כמה צדיקים שהיו מרקדים לפני הכלה, אבל ריקודין שלו לא נראה כזאת. וכל מי שעמד שם, בוודאי היה לו ההרהור תשובה אמיתי על כל פשעיו. וגודל ההתעוררות וההתלהבות של כל האנשים שעמדו שם בשעת ריקודין, אי אפשר לבאר ולצייר זאת בכתב בשום אופן.

כשחלפה השנה התבטא רבינו בסיפוק: 'בשנה הזאת רקדתי הרבה'.
 אכן, הצליח רבינו הקדוש והנורא ברוב ריקודיו, מחיאות כפיו והמתקוותי הנעלמות

על ידי לימוד התורה ממתקים את הדינים

וגם בזה (בעוצמת התאחדות הנפש בתורה) ישנן כמה וכמה מדרגות, ומצאנו להגה"צ הרב אליהו אליעזר דסלר זי"ע א שכתב כך (מכתב מאליהו, חלק ד - עמוד 35):

יש בתורה אור חזק מאוד, שביכולתה להאיר לכל מחשכי הנפש, כאומרם ז"ל (איכה רבה, פתיחתא - אות ב): **'הלואי אותי עזבו ותורתי שמו שהמאור שבה מחזירם למוטב'**.¹⁹ ולא רק שמאיר שם בחושך, אלא שמהפך גם את החושך עצמו לאור.

כאשר אדם לומד תורת ה' יתברך ומתמסר אליה באמת ובכל לבו, ומתדבק בה, לבסוף נעשית התורה חלק מעצמותו.

בשמחת תורה אנו מסייעים לעליונים למתק את החרון אף, ולכן ביום הזה אנו מקבלים את התורה מחדש, כי על ידי לימוד תורה מתמתקים כל הדינים!

כי כחה של תורה כל כך גדול, עד שהוא משמיד את העבודה זרה המתגלית בחלק הרגש! וממילא מתגלה האלקות!

על ידי העסק והעיון בתורה הקדושה, זוכה שחכמת ה' תתגלה בקרבו ותתאחד עם נפשו.

על ידי השגת התורה, זוכה האדם שאור ה' המתלבש בחכמת התורה יחדור לתוך נפשו ותתאחד עמו, ובכך תימשך בנשמתו חיות אלקית, מאור אין סוף ב"ה המלוכש בחכמת התורה¹⁸ (חשוב, ראה הערה).

מעין החכמה

אך בעולם הבא, בעלות הנשמה לנ, עדן, יתגלה לנשמה האור האלקי שפעלה בעבודתה בעולם הזה, והוא הוא שכרה.

19. אשרי יהודי ויהודיה שאוהבים את התורה הקדושה אהבת אמת!

ובענין זה סיפר הגאון רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א (והוא דבריו בספר דורש טוב, מגילת אסתר - עמוד תמט), וז"ל:

שמעתי סיפור נפלא מרבי בונים שרייבר שליט"א:

כאשר הם היו ילדים קטנים, היתה בביתם מטפלת שהשיגחה עליהם. האבא הגדול, רבי פינחס שרייבר זצוק"ל היה הולך

18. ובזה תלוי העולם הבא של היהודי!

כי לעתיד לבוא, כשהנשמה תהיה בגן עדן היא תצטרך למזון ולבושים רוחניים. והנה שם אי אפשר להשיג מזון ולבושים, אלא רק ממה שהכין לעצמו בהיותו חי בעולם הזה.

כי מזון ולבושים אלו שבגן עדן, נוצרים על ידי עבודת הנשמה בעולם הזה, בלימוד התורה וקיום המצוות.

וההבדל בין העולם הזה לעולם הבא, שבעולם הזה, בהיות הנשמה בגוף, אין היא יכולה להרגיש את עוצם הרוחניות והאור האלקי שבתורה ומצוות, כי גשמיות הגוף וחומר מעלימים ומסתירים על זה.

נפשו מתרפקת על דודה ולבו מתמלא הכרת הטוב עמוקה למי שהוא שורש כל התענוג הזה, והוא נמוג בגעגועים גדולים אל קונו ב"ה...

ונרחיב עוד...

ואז הוא זוכה לטעום מתיקות לימוד התורה, ונפתחים בפניו מעיינות החכמה והוא זוכה לחדש חידושים, ואז מרגיש בנפשו נעימות מופלגת ותענוג גדול.

וכשהוא מוצא את עצמו מלא תענוג ולבו מתנשא למעלה, מיד

מעלת לימוד התורה הקדושה

(חלק ג - עמוד 193, מהדורת תשפ"ג) הבאנו את דברי הרמח"ל (כפי שביאר אותם בספר 'תורת הנפש במשנת רבינו הרמח"ל' -

ה' יתברך זיכה אותנו ברחמי הרבים לכתוב את סדרת הספרים 'חלב הארץ' (וחלק מהם כבר הודפסו), ושם

מעין החכמה

המטפלת היתה בדילמה קשה: מחד גיסא - אם היא לא תגיע, יאלץ הרב שרייבר, להישאר בבית עם הילדים הקטנים, ויגרם ביטול תורה, ומאידך גיסא - אם תגיע, תפסיד את התור, הרופא בוודאי יכעס על כך, ומי יודע מתי יקבע לה תור נוסף.

במשך דקות ארוכות התחבטה מה לעשות, ואז קיבלה החלטה אמיצה: **תלמוד תורה עומד מעל כל שיקול אחר, והיא לא תגרום לביטול תורה של הרב שרייבר!**

היא לא סיפרה מאומה, הגיעה לבית משפחת שרייבר כמו בכל בוקר, ואיש לא ידע על הקרבן הגדול שהקריבה.

לאשה הזו יש בן אחד ויחיד, שנולד בחלוף פחות משנה מאותו אירוע, בלי כל רופא, ולא נולדו לה ילדים אחרים, אף שהלכה לאחר מכן לרופאים גדולים כדי לזכות בעוד ילדים. הבן היחיד הזה גר בבני ברק, הוא תלמיד חכם, אב למשפחה ברוכת ילדים, ואמו זכתה לכך, רק בשל אהבת התורה שפיעמה בה...

ללמוד, ואלו האמא היתה גננת בגן ילדים שנהלה הרבנית ציולק ע"ה [אימו של הרב חנניה ציולק שליט"א].

אותה מטפלת, אשה כשרה ותמימה, היתה נשואה כבר מספר שנים, ועדיין לא זכתה לפרי בטן. המליצו לה על רופא מומחה, שהיה צריך להמתין שלשה חדשים לקבל תור אצלו. היא הזמינה תור, המתונה כמה חדשים, עד שהגיע היום בו אמורה היתה לנסוע לרופא המומחה, ופתאום היא נזכרה ששכחה להודיע בבית משפחת שרייבר, שלא תוכל להגיע באותו יום.

בדרך כלל, כאשר נאלצה להיעדר, היא היתה דואגת לממלאת מקום לעצמה, או לחילופין הרבנית שרייבר היתה מוצאת ממלאת מקום לגן, אבל בבוקרו של היום בו היתה אמורה לנסוע לרופא, כשנזכרה ששכחה להודיע, כבר הלכה הרבנית שרייבר לגן, ואלו הרב שרייבר המתין בביתו למטפלת שתגיע, כדי שיוכל ללכת ללמוד.

טהרת נפש האדם מזוהמת העולם הזה ותאוותיו, וכל עוד החטאים אחוזים בנפש האדם אזי מתרבת הזוהמא ומתעצמת בו,²⁰ וגורמת לאורו יתברך שיסתר ויעלם העלם אחר העלם מהאדם...

עמוד פד), וכך כתבנו (ראה שם את המקורות לדברים):

דע, שכפי צוכם טהרת הגוף, כך תהיה צוצמת גילוי הנשמה באדם. לפי שראשית לכל המדרגות וההשגות הוא

מעין החכמה

כאיש אחד לפונדק, ושותים לשכרה כדי לשכוח עוניים ומרודם. משאירים שם את הפרוטות שהרויחו ושבים לביתם שיכורים ומבושמים, והבתים הופכים לגיהנם! ראה, והחליט לשקמם. קרא לכינוס בהול של כל איכרי העיירה. נשא דרשה נלהבת בגנות השכרות והכריז על גמילה מידית וכללית. מי שיפר את ההוראה, יובא לפניו למשפט!

התמרמרו האיכרים, הכומר החדש עומד להשביט את הנהתם היחידה בחיים. אך מה יכלו לעשות? הוא המנהיג, ועליהם להישמע להוראתו!

התפזרו בדממה, וכעבור מחצית השעה התגולל האיכר הראשון בשכרותו. הלך להטביע את יגונו מהגזירה החדשה בקנקן היישיש...

בתכונה רבה הובא העבריין לפני הכומר כל בני העיירה ביקשו לשמוע מה יהא עונשו. והכומר ידע שעומד הוא למבחן. הוא, וסמכותו. הבין מה רבה האחריות, וביקש להפגין חכמה ופיקחות. לבצר בכך את מעמדו ולרכוש הערכה וכבוד.

פתח ואמר: 'העבריין יענש, כמובטח. אך מה העונש שיוטל עליו? הדין נותן, שככל שהיה הנסיון גדול יותר, כך תגדל ההבנה לחולשתו וייקל עונשו. אבל אם קל היה לו לעמוד בנסיון, אזי יענש בכל חומר הדין!...'

20. מסופר שהיהודים שהתגוררו בעיר צאנו הסתפקו איך לכתוב את שם עירם, כך: 'צאנו', או כך: 'סאנו'.

ובאו ושאלו את הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן, והוא השיב: בעיר שלכם מתגורר צדיק גדול, רבי חיים, ולכן תקראו לה 'צאנו' (הצי' מסמל על הצדיק)...

שמו של הגה"ק רבי חיים מצאנו התפרסם בכל העולם היהודי, ורבים הסיפורים עליו, ואנו נביא אחד מהם (מעין השבוע - בראשית עמוד רנב, לגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א):

קבוצת יהודים נרגשת דפקה על דלת ביתו של רבי חיים, הדלת נפתחה, ובליל קולות נשמעו: רבי, אחד מיושבי עירנו עבר עבירה מכורעת. הזדעזע. אמרו לו: 'רבי! יש להענישו בחומרא!'

השיב: 'שמעו ואספר לכם סיפור'...

פעם, כך סיפר, מת הכומר הזקן באחד הכפרים. שלחו להם כומר חדש, צעיר ונמרץ. וכידוע, 'מטאטא חדש מטאטא היטב', החליט למשול בכפרו ביד רמה ולתקן בו כל עוולה.

ראה שהתושבים עמלים עד כלות כחם בשדות, והעניות מרודה. היכן משכורתם? ככלות עמל יומם עולים הם

מבט זה על חסרונות האדם, מביא לכך שלא לבטל ערך אדם, גם כאשר רואים בו חסרונות, אלא ידעו הרואים זאת, כי באדם זה, קיים כל חומר הגלם הדרוש להביאו לשלימותו.

והנה האדם מורכב מכחות נפשיים רבים, והשלימות הנדרשת ממנו הינה בכל כח מכחות הנפש. אמנם קיימים כחות מרכזיים בנפש האדם, ואשר על כן מהוים הם מניע מרכזי לפעולות השלימות.

שכל האדם מהוה כח מרכזי שעל פי פעולתו הנכונה משתלמים גם יתר הכחות, מכיון שההגבלה השכלית היא הגורמת לפחיתות המדות ולזוהמת התאוות. וכן להיפך הרחבת השכל גורמת לתיקון המדות ולהסרת הזוהמא, כאמור בספר דעת תבונות (סימן עח): **זה**

לעומת זה, ככל שיוסרו זוהמת החסאים מנפש האדם, כך ישוב אורו יתברך להאיר בנפש האדם, ויתגלה גילוי אחר גילוי עד היות האדם כסא ומרכבה ממש אליו יתברך.

ודבר זה דורש עבודה אישית, עבודת חיים...

אך אין מה להתייאש!

הקב"ה חפץ בעבודתנו, ולכן יצר אותנו בעלי חסרונות, כדי שנשלים אותם.

תיקוני הנפש אינן דבר שבדיעבד, מאחר שיש קלקולים. אלא דבר שמלכתחילה, דהיינו שעיקר השלימות הוא בתיקון החסרונות, אשר לכך נוצרו החסרונות מלכתחילה על מנת לתת מקום לתיקונים...

מעין החכמה

י"ש. דממה שררה כשהגיש הכומר את המשקה לשפתיו. הביטו בו בקנאה. כל העינים נעוצות היו בו כאשר עיוה את פניו, ובתמהון חזו כאשר ירק בתיעוב. 'טפו' - קרא - 'איני מכיר עונש נורא יותר מאשר ללגום משקה איום זה!'

וסיים הצדיק מצאנו באמרו: 'אתם מספרים לי שפלוגי הסתאב והתבהם, מבוסס במדמנה, ועוד רוצים להעניש אותו!!' היש עונש נורא יותר מעצם מצבו?!!'

מלמולי הסכמה נשמעו, בהתפעלות גלויה. אכן, ניחון הכומר בחכמה עצומה! מי כמוהם יודע, מה גדול הנסיון!

התעודד הכומר, והמשיך: 'עלי לקבוע, איפוא, בפני איזה נסיון עמד העבריין. אך איך אוכל לדעת זאת, ומעודי לא טעמתי טעמו של משקה חריף?!!'

המולה נרגשת נשמעה, מצמוץ שפתיים ואנחות שקיקה. מישוהו רץ לפונדקו של היהודי, והביא משם כוסית

התבוננות שכלית זאת, הינה הרפואה הגדולה לחולי היצר ולתאוותיו, דהיינו על ידי ההתבוננות האמיתית בתורה הקדושה, וידיעת האמת ממקור התורה, והיינו להבין ולדעת כיצד צריך להסתכל על כל מקרי ומאורעות החיים על פי דרך התורה הקדושה, זאת היא התרופה היותר גדולה וחזקה שנוכל להמציא נגד היצר, והיא קלה ופעולתה גדולה ופריה רב... (ראה שם בחלב הארץ מה שהארכנו בזה).

מבואר בדבריו הקדושים, שעל ידי עמל ויגיעת התורה מזככים את הרגש וממילא ממתקים את החרון אף... ונמשיך בדרכנו...

הכן עצמך לחורף...

והנה תחילתה בתקופת החורף, תקופה ארוכה ונפלאה ללימוד התורה. ובימים הקדמונים היו קוראים ללילות החורף - לילות של זהב,²¹ שכן יש בלילות אלו סייעתא דשמיא מופלאה להשיג בהם הרבה ידיעת התורה.

כלל גדול, בגבול אשר הוגבל בו שכלו - כך הם מחשבותיו של אדם ותאוותיו...

וממילא ידיעת אמת ממקור התורה, בולמת את הרע ומתקנת את הנפש, כאמור בספר דרך עץ החיים וזה לשונו:

'דעת' האמת מחזקת את הנשמה, ומרחיקה ממנה היצר ודאי. ואין דבר המחליש את הנשמה לפני היצר, כחסרון הידיעה, ואם היתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני אדם, לא היו חוטאים לעולם'...

על כן, לשם תיקונו העצמי חל על האדם חובת ההתבוננות, כי אם הוא אינו יתבונן ויחשוב, הנה לא תבוא החכמה לבקש אותו.

בשמחת תורה אנו צריכים לקבל על עצמנו עול תורה באמת! וכבר לנסות ולסדר תוכנית לימודים לשנה הקרובה. **נותרו** לפנינו אחד עשר חדשים, בשנה הקדושה הזו - תשפ"ו, וצריכים לנצלם כראוי.

מעין החכמה

כמאמר (ירושלמי - ברכות פ"א ה"א): 'יום נכנס ויום יוצא, שבת נכנס כו' חודש כו' שנה כו'. האבא (הרבי הרשי"ב) אמר בשם רבינו הזקן: יום של קץ, ולילה של חורף - זוהי שנה שלימה!

21. כתוב בספר היום יום (י"ז חשוון) לרבי מליבוואוויטש זיע"א וז"ל: צריך לשמור את הזמן, צריך לקבל עולה של תורה. **כל** זמן, כל יום שעובר, אין זה רק יום - אלא ענין שלם בחיים. הימים עוברים,

בזיונות בשמחה, נפתחת לו דלת... קרני אור מתוקים חודרים למוחו ולבו, ורוח אלקית מנשבת בלבו - מפיחה חיים מרבה שמחה... ומוחו סוער והומה ומערכות של חידושי תורה הולכים ומתגלים...

אדם כזה מהלך בעולם כמו כולם, אך הוא דבר אחר לגמרי, הוא נהיה עמוד של קדושה, של תורה, של שמחה, של השראת שכינה...

צריך לזכור, ההתחלה של הכל זה 'הבור'! ולכן אשרי אדם הזוכה לקבוע עתים מסודרים ללמוד תורה. כאן בעולם הזה לא מעריכים נכון את קביעת העתים לתורה אם היו מעריכים כפי שבשמים מעריכים היו מתמידים יותר...

רבינו האר"י כותב בשער הליקוטים (פרשת בשלח - ד"ה 'ויהי באשמורת'), שכמו שכאן בעולם הזה כדי להתקיים זקוקים לאכילה ושתייה, וללא אכילה ושתייה אי אפשר להתקיים, גם בעולם הבא - אחרי מאה ועשרים - כדי שהנשמה תוכל להתקיים היא זקוקה לאכילה ושתייה. והאכילה והשתייה של הנשמה נוצרים מלימוד התורה ומקיום המצוות.

לכן מעלת החורף היא בלילותיו הארוכים, שבהם אפשר להשיג הרבה תורה, וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פ"ג הי"ג) - אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה. ובפרט התקופה

על יהודי לדעת שאת המדרגות הרוחניות קונים בשלבים. ראשית כניסת האדם לעולמה של תורה הוא בחינת בור, השלב השני באר, לאחריו מעיין, ולבסוף נחל.

כשאדם מתחיל להיכנס לעולמה של תורה הוא כלי ריק, אבל עצם זה שהוא כלי זה כבר טוב. השלב הבא זה להתחיל להתמלא, ראשית כל לקנות בקיאות במושגי יסוד, להתחיל בידיעת התנ"ך, משניות, אגדות חז"ל, ש"ס, רמב"ם, שולחן ערוך... קודם כל התמצאות. היום הספריה היהודית כל כך יפה, כל כך עניפה, המאפשרת גם לאדם הכי פחות להתמלא בתורה ולהיות מרותק אחריה.

אחרי שאדם התמלא במשך כמה שנים, הבור הופך להיות באר.

ולתוספת הסבר: אם תשים מים 'בתוך בור' אז - יהיו בו מים. אך אם לא תשים - לא יהיה, כי בור לא מייצר מעצמו, אלא רק שומר על מה שיש בתוכו.

אולם, מעלתה של הבאר גדולה יותר, שמתוכה נובעים מים חיים וצלולים, וגם אם לא תשים בתוכה מים - יהיו בה מים!

כך גם האדם. בתחילת דרכו בעולמה של תורה, מוחו מכיל רק את דברי התורה של למד. אך אחרי מסלול הכשרה של לימוד תורה, קדושה וטהרה, וקבלת

אדירים ונשגבים, שעל ידיהם אפשר להשיג השגות עצומות כל השנה. וה' יתברך ברוב רחמיו יזכנו לכך!

הזאת שאנחנו עומדים בה כרגע, אחרי שזכינו להיטהר ולהתקדש בימי תשרי, אלו ימים קדושים מאוד, גבוהים מאוד,

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

א. ובכלליות, ישנם ד' שלבים והם: בור, באר, מעיין ונחל.

ה. תחילתו של אדם הוא במדרגת בור - כשאדם מתחיל להיכנס לעולמה של תורה הוא כלי ריק, אבל עצם זה שהוא כלי זה כבר טוב. השלב הבא זה להתחיל להתמלא, ראשית כל לקנות בקיאות במושגי יסוד, להתחיל בידיעת התנ"ך, משניות, אגדות חז"ל, ש"ס, רמב"ם, שולחן ערוך... קודם כל התמצאות. היום הספריה היהודית כל כך יפה, כל כך עניפה, המאפשרת גם לאדם הכי פחות להתמלא בתורה ולהיות מרותק אחריה.

אחרי שאדם התמלא במשך כמה שנים, הבור הופך להיות באר...

ו. וזה המסלול והדרך של לומדי התורה - בתחילת דרכו של האדם בעולמה של תורה, מוחו מכיל רק את דברי התורה שלמד. אך אחרי מסלול הכשרה של לימוד תורה, קדושה וטהרה, וקבלת בזיונות בשמחה, נפתחת לו דלת... קרני אור מתוקים חודרים למוחו ולבו, ורוח אלקית מנשבת בלבו - מפיתה חיים מרבה שמחה... ומוחו סוער והומה ומערכות של חידושי תורה הולכים ומתגלים...

אדם כזה מהלך בעולם כמו כולם, אך הוא דבר אחר לגמרי, הוא נהיה עמוד של קדושה, של תורה, של שמחה, של השראת שכינה...

א. שמחת תורה הוא היום הכי גבוה בשנה, והטעם לכך כי בשמחת תורה נעשה יחוד אמיתי פנימי ושלם בין ישראל לאביהם שבשמים.

בשמחת תורה משתלשלת ויורדת ההארה העליונה משמי מרומים על כל יהודי ויהודי!

ב. כדי לזכות לשפע הנשפע ביום הזה צריכים לשמח, וכמו שהובא בזהר: ונהגין לעשות ישראל עמה שמחה, ונקראת שמחת תורה...

ג. בשמחת תורה עלינו לקבל על עצמנו עול תורה באמת. ולסדר לעצמנו זמן קבוע ללימוד תורה, ובפרט בימות החורף.

צריך לזכור שתקופת החורף היא תקופה נפלאה ללימוד תורה. ובימים הקדמונים היו קוראים ללילות החורף - לילות של זהב, משום שבלילות אלו יש סייעתא דשמיא מופלאה להשיג הרבה ידיעת התורה.

ד. אך לפני שניגשים בכלל ללימוד התורה, ולהשגות רוחניות הבאות מלימוד התורה, עלינו לדעת שהדבר לא נעשה מאליו ושום דבר לא קורה לבד, אלא הכל בשלבים ובהדרגות. וכדי לזכות לבסוף לידיעת התורה באמת, נדרשת הרבה סבלנות.

מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א
בנענועים של ארבעת המינים ברוב עם
כמנהג אבינו מו"ר הרב יורם אברג'ל זיע"א

בס"ד

הילולת הענק

של אבינו מו"ר הרב יורם אברג'ל זצוק"ל

במלאת עשור להסתלקותו, הננו מתכבדים להזמיןכם
לאירוע הענק ומרגש שלא היה כמותו, בו יתכנסו
אלפים לערב של אחדות, תפילה וזיכרון.
מוארי הדרך - ממשיכים את המורשת

בשעה 17:00
(לפני השקיעה)

אולמי ארבע עונות
ברור חיל

יום ראשון
כ"ז תשרי
19.10

הכנסת ס"ת לע"נ אבינו מו"ר הרב יורם אברג'ל זיע"א

תזמורת מיוחדת

סעודת מצווה כיד המלך

שי מיוחד לבאי ההילולה בלבד!

עזרת נשים פתוחה

ברוכים הבאים בשם ה'

יריד העשור

במלאת עשר שנים להסתלקותו, יצאו לאור ספרים חדשים ונדירים מתורתו:

הנהגות ודרכי בעבודת ה',
וכאין מצויים להתיאבדות נפילת הדור

בבזר ירוש' על חלקי שער החוד
והאמנה מספר התנא

משלים ופנולני חכמה מתוך
שעוריו של אביו מ"ר בצ"א

על חמשה חוששי תורה
שחיבר המקובל האלף כמורה"ר
יוסף הכהן בצ"א

אוצר באוס של מאמרי יראת ה',
על מגילת שיר השירים

סימות שבת קודש של רבינו בצ"א
בתוספת אמונה נפשוה
מצעית אחי היום יום

יריד ענק של כל ספרי המאיר לארץ

מהדורות
חדשות גם
לספרים
הותיקים!

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

LIVE

השיעורים מועברים גם בשידור חי בערוצי המדיה של בית המדרש 'המאיר לארץ'

זמני השיעורים והתפילות - סוכות ושמחת תורה

בסוכת בית הכנסת 'המאיר לארץ' רחוב חיל שריון 39, נתיבות

השענא רבה:	חול המועד סוכות:
22:00 ..... תחילת לימוד ליל השענא רבה	5:30 ..... שחרית
5:00 ..... שחרית	7:30 - 9:30 ..... שיעור
שמחת תורה:	17:30 ..... מנחה ושיעור
17:30 ..... מנחה ערבית והקפות	19:30 ..... ערבית והקבלת פני רבו
5:30 ..... שחרית	לאחר תפילת ערבית ניתן לעבור לפני הרב לאמירת חג שמחה ולברכת החג בשמחה. לא יתקיים מועד אחר לקבלת קהל אלא בערב.
16:00 ..... מנחה והקפות שניות	

ברוכים הבאים בשם ה'

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
19:26	18:47	17:54	באר שבע
19:23	18:44	17:54	תל אביב
19:24	18:45	17:53	חיפה
19:26	18:52	17:47	אילת
19:26	18:46	17:57	ירושלים
		17:37	ירושלים 40 דק'

חמישי - כל שבוע בשעה 18:30 מנחה ושיעור

בית המדרש 'המאיר לארץ', רחוב הקציר 666

נתיבות

לוחים עכשיו:

חזק אושפיזון

סלי מזון לנוזקים

ופדיון נפש להושענא רבה

הצטרפו עכשיו:

2910 | 08-37-40-200

יש לכם מה לספר לנו על המסילות? כתבו למייל: 3740200@h-l.org.il

ערוצי מחלקת המדיה

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ
08-37-40-200 08-649-9859 קו המאיר לארץ

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות,

סניף 433 קריית גת, חשבון 96556

- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519

- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

